

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19467/2024
02.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Драгане Миросављевић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Олга Вукосављевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гж рр 218/23 од 27.05.2024. године, у седници одржаној 02.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гж рр 218/23 од 27.05.2024. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гж рр 218/23 од 27.05.2024. године и пресуда Основног суда у Чачку Прр1 41/22 од 20.04.2023. године, тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужилци на име накнаде имовинске штете изазваен повредом права на суђење у разумном року исплати признато новчано потраживање по решењу Трговинског суда у Београду Ст 22/02 од 1.110,27 динара, са законском затезном каматом почев од 13.06.2022. године па до исплате, док се **ОДБИЈА**, као неоснован, захтев тужиље, у делу којим је тражила да суд тужену обавезе да јој исплати законску затезну камату на признати износ потраживања од 1.110,27 динара, за период од 01.07.2013. године до 12.06.2022. године, а тужена обавезује да тужилци накнади трошкове целог поступка од 70.500,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 41/22 од 20.04.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да суд тужену обавезе да јој на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року (предмет Привредног суда у Београду Ст 59/10) исплати признато новчано потраживање по решењу Трговинског суда у Београду Ст 22/02 од 1.110,27 динара, са законском затезном каматом почев од 01.07.2013. године до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Виши суд у Чачку је, пресудом Гж рр 218/23 од 27.05.2024. године, ставом I изреке, одбио као неосновану жалбу тужиле и потврдио пресуду Основног суда у Чачку Прр1 41/22 од 20.04.2023. године. Ставом II изреке, одбијен је захтев тужиле за досуђење трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је изјавила благовремену посебну ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на потребу уједначавања судске праксе у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, у конкретном случају је потребно уједначавање судске праксе о праву тужиле на накнаду неимовинске штете у односу на тужену, па је Врховни суд одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 1984/21 од 25.06.2021. године, усвојен је приговор предлагача, овде тужиле, и утврђена јој је повреда права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 59/2010, те је наложено стечајном судији у том предмету да у року од четири месеца предузме неопходне мере и радње које су потребне да би се приступило уновчењу имовине стечајног дужника. Стечајни судија се, на захтев суда, изјаснио да је тужилца благовремено поднела пријаву потраживања на основу изостале зараде у стечајном поступку над "Југобанком", 19.03.2002. године, број пријаве 791 у износу од 12.213,38 динара, са законском затезном каматом од 03.01.2022. године до исплате. На рочишту за испитивање пријаве потраживање које је одржано 22.05.2003. године пред Трговинским судом у Београду, потраживање под редним бројем 791 је признато у износу од 385,27 динара, са законском затезном каматом до 30.06.2013. године. На главни дуг од 385,27 динара тужилци је обрачуната законска камата, закључно са 30.06.2013. године у износу од 725,00 динара. Стечајни поступак над стечајним дужником "Југобанка" а.д. Београд отворен је решењем Трговинског суда од 03.01.2002. године и даље је у току. На основу извештаја Повереника стечајног управника који је као прилог достављен уз извештај стечајног судије, утврђено је да на дан 05.07.2001. године не постоји државни нити друштвени капитал, већ постоји само акцијски капитал Агенције за

осигурање депозита. Универзални правни сукцесор наведене Агенције је Агенција за осигурање депозита основана Законом о Агенцији за осигурање депозита дана 25.07.2005. године ("Службени гласник РС", бр. 14 од 04.02.2015. године и 51 од 25.05.2017. године).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиле одбили налазећи да стечајни дужник у предмету Привредног суда у Београду Ст 59/10 није привредно друштво које послује са већинским друштвеним, односно државним капиталом.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015), прописана је објективна одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року.

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су, без њихове кривице, остала неизвршена и у поступку стечаја вођени над стечајним дужником за већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године).

У конкретном случају, тужилци је у стечајном поступку вођеним у предмету Ст 59/2010 над стечајним дужником "Југобанка" а.д., признато новчано потраживање из радног односа. Стечајни дужник је од 2001.године пословао као привредни субјект са већинским друштвеним, односно државним капиталом. Одлуком Савета Агенције Савезне Републике Југославије за осигурање депозита и санацију банака О бр. БС 38/2001 од 05.07.2001. године, донетом на основу одредби чланова 8. и 12. Закона о санацији, стечају и ликвидацији банака ("Службени лист СФРЈ", бр. 84/89 и 63/90 и "Службени лист СРЈ", бр. 37/93 ... 44/98), проглашене су неважећим све до тада емитоване акције означене банке, чиме су престала сва права њених акционара и они обавезани да у року од 30 дана од дана објављивања јавног позива врате банци акције, односно потврде о власништву акција, у супротном сматраће се да су њихове акције неважеће и да по том основу губе својства акционара. Истог дана, Агенција је донела и одлуку О бр. БС 39/2001 о емитовању акција банке на име иницијалног улога Агенције, ради покретања поступка санације банака, које ће Агенција откупити у целости одмах по њиховом емитовању. Универзални правни сукцесор те Агенције је Агенција за осигурање депозита основана Законом о агенцији за осигурање депозита ("Службени гласник РС", бр. 61 од 25.07.2015. године), чији положај, организација, овлашћења и функције су уређени Законом о агенцији за осигурање депозита ("Службени гласник РС", бр. 14/15 и 51/17). У одредби члана 7.тог Закона, прописана су средства која Агенција за осигурање депозита користи за своје пословање, а у члану 9., да је Влада Републике Србије дужна да, на захтев Агенције, по хитном поступку донесе одлуку о обезбеђењу средстава из буџета Републике Србије или задуживање у земљи и иностранству на основу акта Народне скупштине и у складу са Законом о буџету и Законом којим се регулише јавни дуг.

На основу изложеног, следи да постоји одговорност тужене за имовинску штету коју тужила потражује у овом спору, у смислу одредбе члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року, у висини неисплаћеног потраживања у поступку стечаја "Југобанка" а.д., чији је капитал од 05.07.2001. године у власништву Агенције за осигурање депозита и санацију банака, а чији је правни следбеник Агенција за осигурање депозита. На признато потраживање, тужили припада и законска затезна камата од дана подношења тужбе (13.06.2022.године), пошто је тужена од тада у доцњи, у смислу одредбе члана 324. став 2. Закона о облигационим односима, док у периоду пре подношења тужбе тужена није била у доцњи, а обавеза плаћања законске затезне камате је санкција за доцњу.

Пошто је преиначио одлуку против које је изјављен правни лек, Врховни суд је одлучивао о трошковима целог поступка, у смислу одредбе члана 165. став 2. Закона о парничном поступку. Тужили су признати трошкови које је имала на име ангажовања пуномоћника, адвоката за састав тужбе и једног поднеска од по 9.000,00 динара, заступање на једном неодржаном рочишту од 6.000,00 динара и једеном одржаном рочишту од 10.500,00 динара, састав жалбе и ревизије од по 18.000,00 динара, у границама њеног опредељеног захтева у смислу одредбе члана 163. став 2. Закона о парничном поступку, а применом важеће Адвокатске тарифе.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. у вези одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку, пошто делимичан неуспех тужиле у делу захтева за камату није био од утицаја на одлуку о трошковима.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић